

8 RESUMÉ

České školství prochází v posledních letech výraznými změnami. V platnost vešel zákon č. 561/2004 Sb. (školský zákon), který mimo jiné ukládá školám povinnost vlastního hodnocení a sestavování vlastních školských vzdělávacích programů. Tato práce představuje koncept efektivních škol, který je ve světové literatuře známý již od konce sedmdesátých a počátku osmdesátých let. Pro Českou republiku je tento koncept aktuální až od roku 1989. Cílem práce je přispět k diskusi o konceptu efektivních škol v České republice, přičemž na koncept se zde nahlíží z hlediska hodnocení a měření. Zároveň tato práce nabízí možnost aplikace teoretického konceptu do praxe českých škol: jejich činnosti a hodnocení. Dále se zde zkoumá oprávněnost jednoho ze základních poselství konceptu efektivních škol, tj. že konkrétní škola má na žáka vliv a to nejen z hlediska jeho akademických výsledků, ale také jeho budoucího uplatnění.

Práce je rozdělena do dvou částí. První část zkoumá teoretická východiska konceptu a zabývá se jeho podstatnými součástmi: školou přidanou hodnotou, koreláty efektivních škol, zlepšováním školy, kvalitou a pro tuto práci klíčovým vztahem mezi vlastním a externím hodnocením škol. V závěru první části jsou uvedeny kritické otázky, kterým koncept čelí. Poukázáno je především na obtížnou měřitelnost efektivních škol a na snadné zneužití vládou konceptu.

Druhá část je zaměřena spíše empiricky. Využity jsou některé poznatky z rozhovorů s inspektory a řediteli škol jak českých, tak zahraničních (skotských a rakouských). Analyzováno je konkrétní měření přidané hodnoty komerčními testy SCIO a mezinárodním výzkumem PISA. Oba přístupy měření se liší a nelze se jednoznačně vyjádřit, který má o školou přidané hodnotě větší vypovídací hodnotu. V této práci je zastáván názor, že měřit by se měly jak vzdělávací výsledky žáků, tak fungování školy. Dále jsou uvedeny konkrétní koncepční dokumenty českého vzdělávacího systému, včetně legislativního vymezení. Roli externího hodnotitele v této práci přebírá Česká školní inspekce, která má za úkol škole nastavit pravdivé zrcadlo její činnosti. V práci je přiblížena nezastupitelnost činnosti České školní inspekce a zdůrazněn je její vliv na český vzdělávací systém obecně.

Koncept efektivních škol je pro české školy velice aktuální. Jeho přínos je především v korelátech, které mohou každému řediteli pomoci k dobrému vedení a externím hodnotitelům naopak posloužit jako jeden z vhodných nástrojů hodnocení.